

Alert blijven op zwoegerziekte

In Nederland heeft ongeveer tweederde van de schapenhouders te maken met een zwoegerziektebesmetting. De bestrijding van deze ziekte blijft daarom actueel. GD-dierenarts Karianne Lievaart-Peterson is inhoudsdeskundige op lentivirussen, waartoe ook het zwoegerziektevirus behoort. Zij beantwoordt een aantal veelgestelde vragen.

Wat is zwoegerziekte?

Zwoegerziekte wordt veroorzaakt door een virus waarvoor geen geneesmiddelen en vaccins beschikbaar zijn. Eenmaal geïnfecteerd blijven de dieren levenslang het virus bij zich dragen. De schapen gaan er uiteindelijk dood aan.

Hoe herken ik zwoegerziekte?

Door het trage verloop van de infectie zijn de klinische verschijnselen vaak pas zichtbaar op latere leeftijd. Op bedrijven waar zwoegerziekte heerst, kan de schade enorm zijn. We zien op deze bedrijven veel oien met vleesuiers en dieren die moeizaam ademen en soms dikke, pijn-

lijke kniegewrichten hebben. Schapen met vleesuiers produceren minder of geen melk en dat heeft direct een negatieve invloed op de ontwikkeling van de lammeren.

Waarom is er nog geen vaccin?

Er wordt al tientallen jaren, zonder resultaat, gezocht naar een goed vaccin tegen zwoegerziekte. Potentiële vaccins kunnen er wel voor zorgen dat het gevaccineerde schaap goede antilichamen aanmaakt, maar het virus verstopt zich dusdanig dat deze antilichamen het virus niet kunnen vinden om het onschadelijk te maken. Dit noemen we ook wel een soort verstoppertje spelen voor gevorderden. Als gevolg hiervan kan een potentieel vaccin niet waarmaken waarvoor het is bedoeld. Wellicht dat er in de toekomst nieuwe mogelijkheden beschikbaar komen.

Hoe voorkom ik zwoegerziekte?

In de praktijk kunnen we eigenlijk altijd wel de volgende vijf algemene tips geven:

- vermijd contact met niet zwoegerziekte-vrije schapen en/of niet CAE-vrije geiten;
- gebruik een zwoegerziekte-vrije ram;
- maak gebruik van bedrijfskleding en -laarzen voor bezoekers;
- reinig en desinfecteer uw aanhanger nadat u deze heeft uitgeleend;
- zorg voor zwoegerziekte-vrije biest en melk.

Wat omvat het GD-programma?

We zeggen weleens: ons zwoegerziekteprogramma is een schaap met vier poten. Testen alleen is niet voldoende. Zo luistert de manier van monsternamen zeer nauw. De rol van de eigen dierenarts is om de bloedmonsters netjes te nemen, te voorzien van correcte diergegevens en zo spoedig mogelijk te verzenden naar de GD. Op het laboratorium worden de bloedmonsters getest op antilichamen tegen zwoegerziekte. Omdat dit virus zo goed verstopt zit, is testen op het virus zelf niet altijd betrouwbaar. De GD-test heeft inmiddels voor schapen een gevoeligheid van 99,4% en is in 98,8% van de gevallen specifiek. Bij dubieuze of positieve uitslagen wordt de test herhaald en wordt er nog een confirmatietest uitgevoerd. Naast testen wordt bij deelnemende bedrijven voortdurend gekeken naar dierbewegingen van en naar het bedrijf zoals die optreden rond aankoop, import en keuringen. Meedoen aan het zwoegerziekteprogramma van de GD, dat dertig jaar geleden is gestart, is daarom nog steeds een adequate remedie.

Zwoegerziektebestrijding

Sinds 1982 is de GD actief in de zwoegerziektebestrijding. Door jarenlange ervaring is er met behulp van de meest betrouwbare testen een programma ontwikkeld. Dit programma bestaat uit twee fases: zwoegerziektevrij worden (certificeringsonderzoek) en zwoegerziektevrij blijven (bewakingsonderzoek). Naast het programma biedt de GD ook advies bij uitbraken of beheersing van zwoegerziekte. Hierbij vergt elk bedrijf zijn eigen aanpak. In overleg tussen schapenhouder, de eigen dierenarts en de GD wordt gekeken welke aanpak het beste bij het bedrijf of het koppel past.